

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Łęczycy, postanowieniem z dnia 29 lipca 2016 roku, w sprawie ze skargi G. K. z udziałem K. K. (1), A. K. (1), Skarbu Państwa- Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo K. w C. i Skarbu Państwa- Starosty Ł. o wznowienie postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Łęczycy sygnatura akt I Ns 535/08 z wniosku Skarbu Państwa- Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo K. w C. z udziałem Starosty Powiatu Ł. o zasiedzenie zakończonym prawomocnym postanowieniem wydanym w dniu 23 listopada 2009 roku, zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że oddalił wniosek o zasiedzenie (pkt 1. postanowienia), zasądził od Skarbu Państwa- Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo K. w C. na rzecz G. K. kwotę 4500 zł tytułem kosztów postępowania (pkt 2. postanowienia) oraz nakazał pobrać od Skarbu Państwa- Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo K. w C. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 2400 zł tytułem opłat sądowych, których nie miał obowiązku uiścić skarżący.

Sąd Rejonowy ustalił, że przed II wojną światową A. K. (1) kupił majątek S. w powiecie (...), składający się ze 115 ha ziemi ornej, 17 ha torfowisk, 15 ha łąk oraz 134 ha lasu. Protokołem zdawczo- odbiorczym z dnia 29 września 1945 roku Komisarz Ziemi w Ł. przekazał przedstawicielowi Ministerstwa Lasów Państwowych lasy majątku S., należące do A. K. (1), o powierzchni ogólnej 136,05 ha- w oparciu o dekret PKWN z 12 grudnia 1944 roku o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa. Nadto Wojewódzki Urząd Ziemi w Ł. stwierdził- w oparciu o dekret z 8 sierpnia 1946 roku o wpisywaniu w księgach hipotecznych (gruntowych) prawa własności nieruchomości przejętych na cele reformy rolnej, że nieruchomość ziemską S., należąca do A. K. (1), objęta rep. hip. 735 jest przeznaczona na cele reformy rolnej. Postanowieniem z 23 listopada 2009 roku w sprawie I Ns 535/08 Sąd Rejonowy w Łęczycy stwierdził, że Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie z upływem dnia 29 września 1975 roku nieruchomości położone w obrębie S., gmina Ł., województwo (...), oznaczone jako działki gruntu o nr ewidencyjnych: 152/1, 153, 154, 155, 156, 157, 158 i 159, przedstawione na mapie zaewidencjonowanej w Starostwie Powiatowym w Ł. pod numerem (...)2. (...), dla których Sąd Rejonowy w Łęczycy nie prowadzi księgi wieczystej. Następcy prawni A. K. (1) nie byli uczestnikami postępowania o zasiedzenie. Skarżący zapoznał się z aktami sprawy o zasiedzenie w dniu 7 marca 2014 roku, zaś skargę wniósł w dniu 5 czerwca 2014 roku.

W oparciu o powyższe Sąd Rejonowy zważył, że w świetle art. 524§2 zd. 2 w zw. z 408 kpc, wniesienie skargi o wznowienie postępowania nie jest ograniczone żadnym terminem. Dalej wskazano, że zgodnie z art. 1 ust. 1 dekretu PKWN z 12 grudnia 1944 roku o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa, lasy i grunty leśne o powierzchni ponad 25 ha, stanowiące własność lub współwłasność osób fizycznych i prawnych, przeszły na własność Skarbu Państwa, który to skutek następował z dniem wejścia w życie dekretu, tj. 27 grudnia 1944 roku. Z czynności przejęcia miał być spisany protokół. W świetle orzecznictwa, przejście następowało z mocy prawa, a protokół przejęcia stanowił dowód, że określona nieruchomość przeszła na własność Skarbu Państwa.

Reasumując, Sąd Rejonowy uznał, że Skarb Państwa stał się właścicielem nieruchomości objętych wnioskiem o zasiedzenie w oparciu o dekret z 12 grudnia 2014 roku, a zatem nie mógł nabyć własności tych nieruchomości w drodze zasiedzenia, a zatem zaskarżone postanowienie z 23 listopada 2009 roku należało zmienić poprzez oddalenie wniosku o zasiedzenie.

O kosztach postępowania oraz kosztach sądowych Sąd Rejonowy orzekł w oparciu o odpowiednio: art. 520§2 i 3 kpc oraz art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania Skarb Państwa- Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo K. w C., zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego postanowienia: art. 407§1 i 524§2 kpc poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że wniesienie skargi o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania z uwagi na niemożność obrony swoich praw nie jest ograniczone żadnym terminem oraz brak ustalenia, kiedy skarżący dowiedział się o istnieniu

postanowienia o zasiedzeniu; art. 365 kpc poprzez pominięcie postanowienia Sądu Rejonowego w Łęczycy V Wydział Ksiąg Wieczystych o dokonaniu wpisu prawa własności w księdze wieczystej- w oparciu o postanowienie o zasiedzeniu, a nie protokół zdawczo- odbiorczy z 29 września 1945 roku, w sytuacji, w której wydanie tego postanowienia było poprzedzone badaniem przez sąd wieczystoksięgowy obu tych dokumentów- które korzysta z powagi rzeczy osądzonej i wiąże inne sądy, w tym sąd rozpoznający sprawę ze skargi o wznowienie postępowania; art. 233 kpc przez dowolną ocenę dowodów polegającą na przyjęciu, że pomiędzy nieruchomością objętą wnioskiem o zasiedzenia, a nieruchomością przejętą przez Skarb Państwa na mocy dekretu z 12 grudnia 1944 roku istnieje tożsamość. Nadto zarzucono naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 172 kc poprzez jego niezastosowanie i oddalenie wniosku o zasiedzenie w całości, w sytuacji, gdy Skarb Państwa wykazał, iż brak jest nie budzącego wątpliwości dowodu, iż posiada on tytuł prawny do całej nieruchomości. W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie skargi o wznowienie postępowania i zasądzenie kosztów postępowania od skarżącego i uczestników postępowania K. K. (1) i A. K. (1), a także o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z pozostawieniem sądowi niższej instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Pełnomocnik skarżącego wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja była zasadna. Jeżeli chodzi o zarzuty apelacji związane z terminem wniesienia skargi, to rację ma skarżący, że Sąd Rejonowy błędnie przyjął, iż wniesienie skargi o wznowienie postępowania nie jest ograniczone terminem. Jako podstawę skargi, skarżący wskazał art. 401 pkt 2 w zw. z art. 524§2 kpc. Zgodnie z art. 524§2 kpc zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonym prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, może żądać wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jego prawa. W takim wypadku stosuje się przepisy o wznowieniu postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania, tj. art. 401 pkt 2 kpc. Zgodnie zaś z art. 407§1 kpc, skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym; gdy podstawą wznowienia jest pozbawienie możliwości działania- od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Rację ma także apelujący, iż w uzasadnieniu orzeczenia brak jest ustaleń w zakresie zachowania terminu trzymiesięcznego do wniesienia skargi, co jest następstwem zajęcia przez Sąd Rejonowy błędnego stanowiska, iż wniesienie skargi nie jest ograniczone terminem. Mimo to jednak należy przyjąć, iż G. K. wniósł skargę w terminie. Otóż z wyjaśnień skarżącego (k. 139) wynika, iż wiedzę o sprawie o zasiedzenie posiadał w maju 2014 roku od braci, w tym A. K. (1), który- co z kolei wynika z dokumentów załączonych do akt sprawy I Ns 535/08 (podania A. K. (2)- k. 67, 68 i 73)- wniósł o zapoznanie się z aktami w dniu 6 marca 2014 roku, zaś w dniu 12 maja 2014 roku zapoznawał się z dokumentami znajdującymi się w aktach sprawy o zasiedzenie, w tym postanowieniem o zasiedzeniu- po uprzednim wykazaniu interesu w ich pozyskaniu. W świetle orzecznictwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2000 roku w sprawie IV CKN 2/00, opubl. w OSNC 2000, nr 10, poz. 92) dniem, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia w świetle art. 407§1 kpc jest dzień, w którym strona faktycznie dowiedziała się o wyroku (a nie dzień, w którym mogła się o nim dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności ani też dzień, w którym dowiedziała się o postępowaniu, w którym wydano wyrok). Skoro źródłem wiedzy skarżącego był A. K. (1), który zapoznał się z dokumentami zalegającymi w aktach sprawy I Ns 535/08 (w tym postanowieniem z 23 listopada 2009 roku) w dniu 12 maja 2014 roku, to G. K. nie mógł posiadać tej wiedzy wcześniej, a zatem termin trzymiesięczny określony w art. 407§1 kpc zaczął dla niego biec najwcześniej 12 maja 2014 roku, a więc w dacie złożenia skargi jeszcze nie upłynął.

Nie jest trafny zarzut naruszenia art. 365 kpc. Kognicja sądu wieczysto księgowego jest znacznie ograniczona. Jak wskazano w art. 626⁸§2 kpc, sąd, rozpoznając wniosek o wpis, bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Skoro sądowi złożono, wraz z wnioskiem o założenie księgi wieczystej, odpis postanowienia sądu stwierdzającego zasiedzenie wraz z mapą do celów prawnych, to nie mógł on w świetle przytoczonego przepisu odmówić założenia księgi i wpisu.

Trafne są natomiast dwa pozostałe zarzuty podniesione w apelacji. Wniosek o zasiedzenie, zarejestrowany w sprawie I Ns 535/08 obejmował działki o łącznej powierzchni 149,72 ha. Do wniosku załączono opis i mapę, obejmujący działki o nr: 152/1 oraz 153- 159 o łącznej powierzchni 149,72 ha, a także protokół zdawczo odbiorczy przekazania na podstawie dekretu z 12 grudnia 1944 roku o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa gruntu o powierzchni 136,05 ha. Mimo to, w postanowieniu z dnia 23 listopada 2009 roku stwierdzono zasiedzenie powyżej opisanych działek bez badania, czy są one tożsame (a jeżeli tak, to w jakim zakresie) z gruntem objętym protokołem zdawczo- odbiorczym. Z kolei w zaskarżonym postanowieniu z 29 lipca 2016 roku Sąd Rejonowy postąpił dokładnie odwrotnie, tj. uznał, że nie mogło dojść do zasiedzenia, gdyż Skarb Państwa posiadał już tytuł prawny do nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie, nabyty w drodze dekretu z 12 grudnia 1944 roku, także nie badając, czy zachodzi tożsamość (i w jakim zakresie) pomiędzy nieruchomością objętą wnioskiem o zasiedzenie, a nieruchomością objętą protokołem zdawczo- odbiorczym, a więc nie ustalił przedmiotu zasiedzenia. Co więcej, Sąd I instancji nie dostrzegł, że wniosek o zasiedzenie obejmował powierzchnię większą (149,72 ha) od tej, jaka została objęta protokołem zdawczo odbiorczym (136,05 ha), a więc co najmniej w zakresie różnicy, tj. 13,67 ha w ogóle nie zbadał przesłanek zasiedzenia. Ponadto, dostrzegając okoliczność w postaci przejścia części (...) na Skarb Państwa dekretem PKWN z 6 września 1944 roku o wprowadzeniu reformy rolnej (co wynika z ustaleń stanu faktycznego, zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia), nie zbadał, czy i w jakim zakresie objął on działki objęte wnioskiem o zasiedzenie. Sąd Rejonowy dopuścił się zatem nierozpoznania istoty sprawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy w oparciu o art. 386§4 i 108§2 w zw. z 13§2 kpc orzekł, jak w sentencji postanowienia.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy przede wszystkim przeprowadzi postępowanie dowodowe w celu ustalenia przedmiotu zasiedzenia, relacji pomiędzy nieruchomością objętą wnioskiem o zasiedzenie (działki nr: (...)) o powierzchni 149,72 ha, a nieruchomościami przejętymi przez Skarb Państwa na podstawie dekretów PKWN z 12 grudnia 1944 roku (136,05 ha) oraz 6 września 1944 roku (144 ha), w oparciu o opinię biegłego geodety, co pozwoli stwierdzić, czy i jaka część nieruchomości objętej wnioskiem o zasiedzenie może ewentualnie podlegać zasiedzeniu przez Skarb Państwa, z uwagi na nieposiadanie tytułu prawnego z powyższych aktów prawnych. Następnie, jeżeli okaże się, że istnieje przedmiot zasiedzenia, Sąd dokona ustaleń w zakresie przesłanek zasiedzenia. Ponadto Sąd Rejonowy ustali, czy w sprawie występuje pełny krąg osób zainteresowanych, jako że z ustaleń zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia ani z dowodów zawartych w aktach nie wynika, kto jest spadkobiercą żony A. Z. K..